

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет Будівництва та транспорту
Кафедра Транспортних технологій

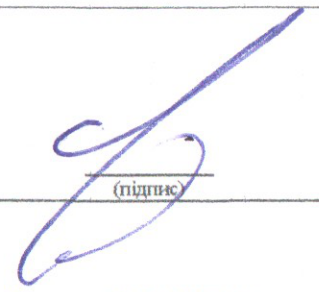
Робоча програма (силабус) освітнього компонента
**«СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ РУХУ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ
ТРАНСПОРТІ»**
(вибіркова)

Спеціальність	<u>І8 «Автомобільний транспорт»</u>
Освітня програма	<u>Транспортні технології (на автомобільному транспорті)</u>
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>

Розробник:

Семірненко Ю.І., к.т.н., доц.

(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто та схвалено на затверджено на засіданні кафедри <u>Транспортних</u> <u>технологій</u>	протокол від <u>02 червня 2026 р. №18</u>
	Завідувач кафедри (підпис) <u>Савойський О.Ю.</u> (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Віктор РУДЕНКО

(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис)

Олександр СОЛАРЬОВ

(ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана

(підпис)

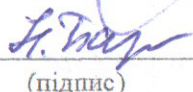
Олександр СОЛАРЬОВ

(ПІБ)

Олександр ТАЦЕНКО

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

Надія Тарас

(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 23.06. 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Система управління безпекою руху на автомобільному транспорті							
2.	Факультет/кафедра	Будівництва та транспорту / кафедра Транспортних технологій							
3.	Статус ОК	Обов'язковий							
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	<u>275 «Транспортні технології (за видами транспорту)»</u>							
5.	Рівень НРК	7 рівень							
6.	Семестр та тривалість вивчення	1 семестр, 15 тижнів							
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5							
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл: 150 год., залік	Контактна робота(заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні /семінарські		Лабораторні			
		Денна	Заоч.	Денна	Заочн.	Денна	Заочн.	Денна	Заочн.
		30	6	30	6		-	90	138
9.	Мова навчання	українська							
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	к.т.н., доцент Семіренко Ю.І.							
11.	Контактна інформація	Аудиторія кафедри 406м, корпус №4, usemimenko@gmail.com							
12.	Загальний опис освітнього компонента	Даний освітній компонент система управління, безпека руху, автомобільний транспорт, безпека на дорозі, управління безпекою, безпека перевезень, водій, пасажир, заходи безпеки, правила дорожнього руху, запобігання ДТП							
13.	Мета освітнього компонента	Метою вивчення освітнього компонента "Система управління безпекою руху на автомобільному транспорті" є сприяти загальному розумінню та підходам до системи управління безпекою серед автотранспортних компаній України створити організаційні методики, яких необхідно дотримуватись операторам з автоперевезень, водіям та іншим зацікавленим сторонам надати бази знань для проведення системи управління безпекою на автомобільному транспорті, зокрема, оцінок ризиків та оцінки варіантів управління ризиками, пов'язаних з безпекою на автомобільному транспорті визначити принципи культури організаційної безпеки завдяки послідовному впровадженню та навчанню принципам і методикам системи управління безпекою на автомобільному транспорті навчати та повідомляти автотранспортних виконавців про застосування системи управління безпекою на автомобільному транспорті.							
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Компетентності, розвинені на освітньому компоненту, необхідні для вивчення багатьох освітніх компонентів професійної підготовки, в тому числі виробничої практики та кваліфікаційної роботи. Даний освітній компонент є основою для поглиблення програмних результатів навчання освітньо-професійної програми							

15.	Політика академічної доброчесності	Система вимог, які ставляться перед здобувачем вищої освіти під час вивчення освітнього компоненту: • проходження студентами етапів оцінювання у встановлені терміни; • виконання і захист практичних робіт у встановлені терміни; • дотримання студентами кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ (https://bit.ly/3xf92wW). Підготовлені до оцінювання лабораторні та практичні роботи повинні бути оригінальними та виконані самостійно здобувачем вищої освіти. Лабораторні та практичні роботи, які виконані і здані із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на оцінку нижче від отриманого результату. Роботи, які виконані з низьким рівнем унікальності або є копією «чужої» роботи оцінюватимуться на «нуль» з послідуочим виконанням роботи згідно іншого оригінального індивідуального завдання. Передача лабораторних та практичних робіт відбувається після повторного виконання або доопрацювання. Списування із різних джерел інформації (в т.ч. із використанням мобільних девайсів та гаджетів) заборонено. Перескладання екзамену відбувається із дозволу деканату в зазначені терміни після повторного засвоєння матеріалу з освітнього компоненту.
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5327
17.	Ключові слова	Система управління, безпека руху, автомобільний транспорт, безпека на дорозі, управління безпекою, безпека перевезень, водій, пасажир, заходи безпеки, правила дорожнього руху, запобігання ДТП.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: <i>Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»</i>	Як оцінюється РНД
ДРН1. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення для аналізу, розробки та удосконалення транспортних систем та технологій.	Виконання та захист практичних робіт із використанням спеціалізованого програмного забезпечення; виконання індивідуального завдання з моделювання транспортних процесів; письмове тестування; комп'ютерна атестація.
ДРН2. Використовувати в практичній діяльності системи управління безпекою руху.	Виконання та захист практичних робіт; розв'язання ситуаційних задач з організації безпеки дорожнього руху; письмове тестування; комп'ютерна атестація; презентація результатів виконаного завдання.
ДРН3. Проводити оцінку ризиків та їх варіантів управління, пов'язаних з безпекою на автомобільному транспорті.	Виконання розрахункових і практичних робіт з оцінювання ризиків; аналіз аварійних ситуацій та вибір заходів управління ризиками; письмове тестування; комп'ютерна атестація; захист індивідуального завдання або реферату.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. <i>Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми</i>	Розподіл в межах загального бюджету часу					Рекомендована література
	Аудиторна робота				Самостійна робота	
	Лк		П.з			
	Ден.	Заочн.	Ден.	Заочн.		
Тема 1. Вступ. Поняття про системи управління безпекою руху на автомобільному транспорті. Система управління безпекою руху «на перший погляд». Суть системи управління безпекою руху.	2	2	2		9/13	[1], [2], [3], [4], [5], [15], [18], [19], [20], [21]
Тема 2. Загальна ідея системи управління безпекою руху на автомобільному транспорті. Міфи про систему управління безпекою руху на автомобільному транспорті. Приклади систем управління безпекою руху на автомобільному транспорті.	2		2	2	9/13	[5], [8], [10], [12], [15], [18].
Тема 3. Складові системи управління безпекою руху на автомобільному. Органи безпеки.	4		4	2	9/13	[5], [8], [10], [12], [15], [18].

відповідальність і підзвітність. Процес відносно політики безпеки. Процес забезпечення дотримання правил безпеки. Процес ліквідації дорожньо-транспортних пригод.						
Тема 4. Процес управління ризиками. Визначення ризику та процесу управління ризику. Опис процесу управління ризиками. Оцінка та пріорітизація ризиків. Планування відповідних реакцій на ризики, призначення відповідальних осіб. Впровадження, спостереження та контроль за цими реакціями. Зменшення ризику. Виконання завдань за схемою: планування, виконання, перевірка і прийняття необхідних заходів.	4		4		9/15	[6], [7], [9], [11], [12], [13], [16], [17], [18]
Тема 5. Процес звітування про порушення та загрози безпеці. Процес управління знаннями. Процес відносно складання графіка. Процес постійного поліпшення системи управління безпекою руху.	4	2	4		9/13	[1], [2], [4], [5], [8], [10], [12], [15], [18].
Тема 6. Аудит безпеки та її оцінка. Мета і значення аудиту та оцінки. Типи та періодичність аудиту. Етапи аудиту.	2		2		9/15	[3], [4], [14], [15].
Тема 7. Виконання аудиту. Звітування. Аудитори. Оцінка.	4		4		9/13	[3], [4], [14], [15].
Тема 8. Документація системи управління безпекою руху на автомобільному транспорті. Обов'язок ведення та обсяг документації. Перегляд, аналіз і оцінка. Вказані документи.	2		2	2	9/15	[1], [2], [4], [5], [8], [10], [12], [15].
Тема 9. Законодавство, внутрішні аудити, складання актів, ризики в	2	2	2		9/13	[1], [2], [3], [4], [5], [8], [12], [15].

системі управління безпекою руху на автомобільному транспорті. Законодавство ЄС з безпеки на автомобільному транспорті. Міжнародне законодавство з безпеки на автомобільному транспорті. Перелік українських законодавчих актів з безпеки на автомобільному транспорті.						
Тема 10. Регулятивний внутрішній аудит системи управління безпекою руху. Шаблон аудиторського звіту. Оцінка ризиків – підсумковий профіль ризику. Примірник переліку ризиків, викликаних відсутністю чи не належною підготовкою водія. Примірник докладних списків застосовуваних Правил безпеки пакування, завантаження та перевезення небезпечних вантажів.	4		4		9/15	[3], [5], [6], [7], [8], [9], [11], [13], [14], [15], [16], [17].
Всього	30	6	30	6	90/138	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1	Лекції-презентації, комп'ютерний практикум, демонстрація спеціалізованого ПЗ, практичні роботи з моделювання транспортних процесів	16	Робота зі спеціалізованим програмним забезпеченням, виконання індивідуальних завдань, підготовка презентацій та рефератів	24
ДРН 2	Проблемні лекції, кейс-метод, практичні заняття з аналізу систем управління безпекою руху, дискусії	20	Аналіз практичних ситуацій, підготовка доповідей, виконання індивідуальних завдань, самостійне вивчення нормативних документів	28
ДРН 3	Лекції з елементами проблемного навчання, практичні роботи з оцінки ризиків, аналіз ДТП та небезпечних ситуацій	24	Виконання розрахунків ризиків, аналіз статистичних даних, підготовка аналітичного звіту, самостійне опрацювання літератури	38

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

Денна форма навчання

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Виконання і захист практичних робіт	70 балів / 70%	2-15 тиждень
2.	Комп'ютерне тестування	15 балів / 15%	8 тиждень
3.	Кінцеве комп'ютерне тестування	15 балів / 15%	15 тиждень

Заочна форма навчання

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Виконання і захист практичних робіт	70 балів / 40%	протягом сесії
2.	Комп'ютерне тестування	15 балів / 15%	протягом сесії
3.	Кінцеве комп'ютерне тестування	15 балів / 15%	протягом сесії

5.1.1. Критерії оцінювання

Денна форма навчання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Виконання і захист практичних робіт	<41 балів	42-52	53-62 балів	70 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Виконано усі вимоги завдання, але є незначні зауваження, щодо оформлення	Виконано усі вимоги завдання, запропоновано власний варіант розв'язання завдань
Комп'ютерне тестування	<9 балів	9-12	13-14 балів	15 балів
	Вірних відповідей менше 6 із 10	Вірних відповідей 9 або 7 із 10	Вірних відповідей 11 або 14 із 15	Вірних відповідей 15 із 15
Підсумкова	<9 балів	9-10	11-14 балів	15 балів
комп'ютерний тест множинного вибору	Вірних відповідей менше 6 із 10	Вірних відповідей 9 або 7 із 10	Вірних відповідей 11 або 14 із 15	Вірних відповідей 15 із 15

Заочна форма навчання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Виконання і захист практичних робіт	<41 балів	42-52	53-62 балів	70 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Виконано усі вимоги завдання, але є незначні зауваження, щодо оформлення	Виконано усі вимоги завдання, запропоновано власний варіант розв'язання завдань

Комп'ютерне тестування	<9 балів	9-12	13-14 балів	15 балів
	Вірних відповідей менше 6 із 10	Вірних відповідей 9 або 7 із 10	Вірних відповідей 11 або 14 із 15	Вірних відповідей 15 із 15
Підсумкова	<9 балів	9-10	11-14 балів	15 балів
комп'ютерний тест множинного вибору	Вірних відповідей менше 6 із 10	Вірних відповідей 9 або 7 із 10	Вірних відповідей 11 або 14 із 15	Вірних відповідей 15 із 15

5.2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

Денна форма навчання

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Виконання практичних та лабораторних робіт під час проведення практичних та лабораторних занять зі зворотним зв'язком з викладачем	Протягом 2-15 тижнів
2	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів під час роботи над практичними та лабораторними протягом занять.	Протягом 1-15 тижнів
3	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів під час підготовки реферату або презентації згідно індивідуального завдання	Протягом 7-15 тижнів

Заочна форма навчання

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Виконання практичних робіт під час проведення практичних занять зі зворотним зв'язком з викладачем	протягом сесії
2	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів під час роботи над практичними протягом занять.	протягом сесії
3	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів під час підготовки реферату або презентації згідно індивідуального завдання	протягом сесії

Самооцінювання може використовуватися, як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

1. Закон України "Про дорожній рух" (3353-12) від 30.06.1993р. № 3353 – XII.
2. Закон України "Про автомобільний транспорт" (2344-14) від 05.04.2001р. № 2344 – III.
3. Рекомендовані норми безпеки наземних перевезень, Звіт OGP № 365 (випуск 2), с. 16.
4. Лукашик Ж., Шиманек А., Безпека та ризик дорожнього руху: вибрані проблеми, «Транспортні проблеми», том 7 випуск 2, 2022.

5. Парасюк В. М., Демків Р. Я., Когут В. М. Безпека дорожнього руху : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 340 с.
6. Безпека дорожнього руху з урахуванням впливу фактора людини: монографія / Степанов О.В. та ін.; за заг. ред. О. В. Степанова. Харків, 2021. 288 с.
7. Практичний посібник для аудиторів та інспекторів безпеки дорожнього руху. Спеціальне видання посібника, адаптоване до умов безпеки автомобільних доріг України, фінансоване глобальним фондом безпеки дорожнього руху Світового банку у рамках ініціативи глобальної безпеки автомобільних доріг благодійного фонду Блумберга. Белград : Авто-мото асоціація Сербії, Центр автотранспорту, 2022. 74 с.

Допоміжні джерела

8. Басу С.К., Аудит: Принципи та методи, Делі, 2006
9. Інститут стійкості бізнесу, Керівництво належної практики, 2010. Європейська конференція міністрів транспорту, Безпечний та надійний транспорт. Забезпечення якості, Париж, 2003
10. Європейське агентство охорони здоров'я та праці, Управління ризиками для водіїв автомобільного транспорту, Люксембург, 2011
11. Semchenko N., Stepanov O., Kholodova O., Buhaiova M. Research of the world trend of risks accident rate. AIP Conference Proceedings. 2021, October. Vol. 2439, No. 1, p. 020020 DOI: <https://doi.org/10.1063/5.0068455>.
12. Європейська рада з транспортної безпеки, Запобігання дорожньо-транспортних пригод і травмувань для безпеки працівників. Довідник проєктувальника
13. Хаккер А.С., Браймастер Л., Використання впливів і ризиків у дослідженнях з безпеки дорожнього руху, Інститут SWOV з дослідження безпеки дорожнього руху, Нідерланди, Лейдсдам, 2001
14. Кашканов А.А., Грисюк О.Г. К 31 Безпека руху автомобільного транспорту. Навчальний посібник. – Вінниця: ВНТУ, 2005. - 177 с.
15. Семірненко Ю.І. Роль системи «шлях» в автомобільних перевезеннях // Інноваційні технології в Індустрії 5.0: Збірник тез за матеріалами 30-ої міжнародної науково-практичної конференції (21-23 жовтня 2024 р.). Ч.1. – Суми: СНАУ, 2024, С. 36-38

Методичне забезпечення

16. Соларьов О.О. Система управління безпекою руху на автомобільному транспорті. Методичних вказівок до виконання індивідуальних завдань з дисципліни. - Суми, 2020. 24 с.
17. Семірненко Ю.І. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисц Система управління безпекою руху на автотранспорті - Суми, 2025 - 88 с.

Інформаційні ресурси

18. ВООЗ, <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs358/en/>, відвідана: 17.06.2016
19. <https://medtransvp.com.ua/wp-content/uploads/>
20. Система управління безпекою дорожнього руху <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0351-21#Text>
21. Офіційний сайт МВС України. URL: <http://mvs.gov.ua/>
22. Сталий розвиток для України. Режим доступу <https://sd4ua.org/>